

APPENDIX

Author(s): Hege Stein Helland, Siri Hansen Pedersen and Marit Skivenes

Title of publication: Adopsjon eller offentlig omsorg? En studie av befolkningens syn på adopsjon som tiltak i barnevernet. // Adoption or public care – citizens' view on adoption as a child protection measure.

Year: 2020

Journal / Publisher: Tidsskrift for Samfunnsforskning

Full reference to article: Helland H, Pedersen S and Skivenes M (2020) Adopsjon eller offentlig omsorg? En studie av befolkningens syn på adopsjon som tiltak i barnevernet. [Adoption or public care – citizens' view on adoption as a child protection measure.] *Tidsskrift for Samfunnsforskning*.

Innhold

Data og innsamling	1
Koding av variablene	2
Tabell A1	2
Vekting av data	5
Deskriptiv oversikt over variablene	5
Tabell A2	6
Regresjonsanalyse	7
Referanser	8

Data og innsamling

Surveyundersøkelsen samler inn data fra et representativt utvalg av den norske befolkningen. Utvalget består av 1000 respondenter, som svarte på surveyen i september 2017. Forskerne utformet påstander som skulle vurderes av respondentene, og datainnsamlingsprosessen ble gjennomført av firmaet Norstat. Norstat har et panel på 81 000 personer. For å sikre representativitet blir surveyen sendt til kvoter av respondenter, og datamaterialet blir vektet. Våre påstander er sendt ut i forbindelse med en omnibus-undersøkelse. Disse skiller seg noe fra vanlige spørreundersøkelser fordi en omnibus dekker en rekke temaer som ulike oppdragstagere ber Norstat undersøke. En omnibus har enten flere sponsorer eller er

utformet for å generere data som er nyttig for et bredt segment innenfor samfunnsvitenskapelig forskning, i stedet for å svare på et bestemt forskningsspørsmål (Bachmann & Schutt, 2014). Fordelene er at det både er en kostnads- og tidseffektiv måte å nå ut til et stort antall personer på. Dataene kan også produsere generaliserende resultater. Ulempene er relatert til at det er et panel som svarer på spørsmål, og at representativitet sikres ved vektning. Det kan også være at andre temaer i omnibussen virker inn på spørsmålene som forskeren ønsker svar på. Ytterligere informasjon om Norstat og denne type datainnsamling finnes på følgende webside: <https://norstat.no/methods/online-datainnsamling/>

Koding av variablene

Tabell A1 gir en detaljert beskrivelse av spørsmål og operasjonalisering av variabler. For hver variabel er svarprosenten til hver enkelt verdi inkludert i parentes (rundet opp til nærmeste hele tall).

Tabell A1

Koding av variablene

Adopsjon er det riktige for barn som har sin primære tilknytning til sine fosterforeldre. (Hva er din vurdering av følgende påstander på en skala fra 1 til 7, der 1 er helt uenig og 7 er helt enig:)

<i>Tilknytning</i> Verdi*	1 Helt uenig (3 %)
	2 (2 %)
	3 (4 %)
	4 (26 %)
	5 (22 %)
	6 (19 %)
	7 Helt enig (23 %)
Totale observasjoner	974

*Av de 63 respondentene som fikk svaralternativet «vet ikke», var det 25 % (ca. 15 respondenter) som svarte «vet ikke».

De biologiske båndene mellom barn og biologiske foreldre veier tyngre enn fordelene ved adopsjon. (Hva er din vurdering av følgende påstander på en skala fra 1 til 7, der 1 er helt uenig og 7 er helt enig:)

<i>Biologiske bånd</i> Verdi**	1 Helt uenig (15%)
	2 (17 %)
	3 (23 %)

	4 (26 %)
	5 (8 %)
	6 (4 %)
	7 Helt enig (6 %)
Totale observasjoner	982

**Av de 63 respondentene som fikk svaralternativet «vet ikke», var det 13 % (ca. 8 respondenter) som svarte «vet ikke».

Adopsjon er å foretrekke framfor langvarig fosterhjems plassering. (Hva er din vurdering av følgende påstander på en skala fra 1 til 7, der 1 er helt uenig og 7 er helt enig:)

<i>Foretrekker adopsjon</i> Verdi**	1 Helt uenig (1 %)
	2 (1 %)
	3 (4 %)
	4 (18 %)
	5 (20 %)
	6 (24 %)
	7 Helt enig (30 %)
Totale observasjoner	982

**Av de 63 respondentene som fikk svaralternativet «vet ikke», var det 13 % (ca. 8 respondenter) som svarte «vet ikke».

Adopsjon av fosterbarn bør kun skje når biologiske foreldre samtykker. (Hva er din vurdering av følgende påstander på en skala fra 1 til 7, der 1 er helt uenig og 7 er helt enig:)

<i>Samtykke</i> Verdi***	1 Helt uenig (12 %)
	2 (10 %)
	3 (14 %)
	4 (24 %)
	5 (15 %)
	6 (11 %)
	7 Helt enig (14 %)
Totale observasjoner	982

***Av de 63 respondentene som fikk svaralternativet «vet ikke», var det 16 % (ca. 10 respondenter) som svarte «vet ikke».

Hva er din alder?

<i>Alder</i> Verdi	1: 18–34 år (23 %)
	2: 35–54 år (37 %)
	3: 55+ år (39 %)

Totalt observasjoner	1000
Er du mann eller kvinne?	
<i>Kjønn</i>	1: Kvinne (55 %)
Verdi	0: Mann (45 %)
Totalt observasjoner	1000
Bor du i?	
<i>Bosted</i>	1: By, 5000 innbyggere og oppover (70 %)
Verdi	0: Tettsted, 4999 innbyggere eller færre (30 %)
Totalt observasjoner	997
Hvor mange personer er det i husstanden under 18 år?	
<i>Barn under 18 år</i>	1: Har barn (28 %)
Verdi	0: Har ikke barn (72 %)
Totalt observasjoner	998
Hva er husstandens bruttoinntekt (før skatt)?	
<i>Husholdningsinntekt</i> Verdi	1: 0–100 000 NOK (2 %)
	2: 100 001–200 000 NOK (2 %)
	3: 200 001–300 000 NOK (6 %)
	4: 300 001–400 000 NOK (9 %)
	5: 400 001–500 000 NOK (12 %)
	6: 500 001–600 000 NOK (8 %)
	7: 600 001–700 000 NOK (10 %)
	8: 700 001–800 000 NOK (8 %)
	9: 800 001–900 000 NOK (8 %)
	10: 900 001–1 000 000 NOK (10 %)
	11: 1 000 001–1 100 000 NOK (8 %)
	12: 1 100 001–1 200 000 NOK (4 %)
	13: 1 200 001–1 300 000 NOK (3 %)
	14: 1 300 001–1 400 000 NOK (2 %)
	15: 1 400 001–1 500 000 NOK (1 %)
	16: 1 500 001 NOK eller mer (4 %)
Totalt observasjoner	806
Hva er din høyeste fullførte utdanning?	
<i>Utdanning</i>	0: Grunnskole/Videregående (37 %)
Verdi	1: Bachelor/tilsvarende 3–4 år (49 %)

	3: Master/PhD 4 år+ (14 %)
Totale observasjoner	959
Dersom det var stortingsvalg i morgen, hvilket parti ville du da stemme på?	
<i>Politisk tilhørighet</i> ¹	1: Venstreorientert (Rødt, SV, Ap) (40 %)
Verdi	2: Sentrumsorientert (SP, MDG, KrF, Venstre) (23 %)
	3: Høyreorientert (Høyre, FrP) (37%)
Totale observasjoner	850

Vekting av data

For å forsikre et representativt utvalg er dataene vektet ut fra en kjent fordeling av populasjonen på tre dimensjoner: kjønn, alder og geografi. Vektingen er representert med en enkel variabel i datasettet kalt «weight». Vektingen er lik (eller proporsjonal til) den inverse sannsynligheten for å bli tatt med i utvalget. Vekting av utvalget er viktig for kvaliteten på estimatene i analysene. Statistikkprogrammet Stata har utviklet verktøy for surveydataanalyse som kalles «svy», og det er utviklet for å kunne håndtere de unike egenskapene ved surveydata. Ved å bruke «svy»-kommandoen i Stata blir linearized/robust varians-estimatorer i regresjonsmodellene brukt (StataCorp, 2013).

Deskriptiv oversikt over variablene

Tabell A2 viser er en oppsummering av variablene brukt i analysene. Her presenteres antall svar, gjennomsnitt og tilhørende standardavvik og konfidensintervall. De aller fleste variablene har en svarprosent på over 95 prosent. Unntaket er inntekt og politisk tilhørighet, som er på 80 prosent og 85 prosent. Det er ikke uvanlig i surveyer; generelt i nasjonale spørreundersøkelser unnlater rundt 20–30 prosent å svare når de blir spurt om sin inntekt (Acock, 2014).

¹ Kategoriseringen er gjort etter Store Norske Leksikons sider (https://snl.no/norske_politiske_partier).

Tabell A2

Svarprosent og spredning til variabler brukt i analysene:

	N	Svar %	Gj.snitt	Standardavvik	99 % Konfidensintervall	
Tilknytning (1–7)	974	97 %	5,134	0,049	5,006	5,262
Biologiske bånd (1–7)	982	98 %	3,355	0,056	3,209	3,501
Foretrekker adopsjon (1–7)	982	98 %	5,497	0,046	5,377	5,616
Samtykke (1–7)	982	98 %	4,081	0,061	3,922	4,241
Politisk tilhørighet (1–3)	850	85 %	1,978	0,032	1,895	2,061
Alder (1–3)	1000	100 %	2,07	0,028	2,000	2,214
Kjønn (0,1)	1000	100 %	0,498	0,016	0,455	0,542
Utdanning (1–3)	959	95 %	1,75	0,023	1,694	1,814
Husholdningsinntekt (1–16)	806	80 %	7,71	0,138	7,357	8,072
Barn (0,1)	998	99 %	0,273	0,014	0,236	0,311
Bosted (0,1)	997	99 %	0,707	0,144	0,670	0,745

Lavere svarprosent på enkelte variabler har betydning for utvalgsstørrelsen som regresjonsanalysene baseres på. Utvalgsstørrelsen (n) i regresjonsanalysene (tabell 4 i hovedmanuskriptet) blir redusert til å inkludere rundt 660–680 deltagere. Ved å undersøke fordelingen på variablene med det reduserte utvalget mot hele utvalget (tabell A2) ser vi liten forskjell. Store forskjeller i gjennomsnittsverdiene til variablene fra analyseutvalget og hele utvalget kan avdekke potensielle skjevheter i hvilke grupper som er representert i analysene. Gjennomsnittet til de avhengige variablene «Tilknytning» og «Foretrekker adopsjon» øker med 0,05 og 0,01, og gjennomsnittet til «Biologiske bånd» og «Samtykker» synker med 0,08 og 0,09. Gjennomsnittsverdien for Husholdningsinntekt ligger på 7,9 (nærmere 8) i utvalget fra regresjonsmodellene. Og det er ingen antydning til at det er store skjevheter (i form av alder, kjønn, utdanning osv.) når det kommer til hvem som ikke har svart på inntektsspørsmålet, eller politisk orientering. Gjennomsnittsverdiene estimert fra analyseutvalget befinner seg innenfor konfidensintervallet i tabell 2A, noe som tyder på at det ikke er store avvik i fordelingen til variablene sammenlignet med analyseutvalget.

Regresjonsanalyse

Studien bruker multiplere lineære regresjonsanalyser for å undersøke borgernes holdninger til adopsjon. Fordelen med å bruke en slik tilnærming er at det er mulig å undersøke sammenhengen mellom uavhengige og avhengige variabler i tilknytning til nordmenns holdninger til adopsjon (Wooldridge, 2016). Kritisk nivå i analysene er satt til 1 prosent. For regresjonsmodeller med surveydata er det vanlig å bruke «Taylor Linearized/robust variance estimator» også kalt robuste standardfeil. Tilnærmingen brukes fordi estimering av varians blir mer kompleks ved bruk av surveyundersøkelser, og det er derfor det er vanlig å bruke vektning for å justere for eventuelle over- eller underrepresenterte undergrupper (Binder 1983). Regresjonsmodellene som estimeres i våre analyser baserer seg på Gauss-Markov forutsetningene om at det er et lineært forhold mellom avhengige og uavhengige variabler, og residuaene i modellen (avviket mellom estimert punkt og regresjonslinjene) (Dougherty, 2011). I analysene antar vi en lineær modell hvor avhengige variabel (Y) påvirkes av forklaringsvariablene (X_p), og følgende sammenheng gjelder:

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_p X_p + e_i$$

β_{1-n} er koeffisienter og viser til regresjonslinjens stigning. e_i er feilleddet til regresjonsmodellen, som kan være med på å forstyrre den lineære sammenhengen i modellen. Brudd på disse forutsetningene i regresjonsmodellen kan medføre at vi får misvisende koeffisienter, standardfeil og signifikansverdi. En av begrensingene ved å bruke Stata «svy» kommando er at ikke alle statistiske tester for å undersøke hvor god modellen er tilpasset er tilgjengelig.

Vi bruker derfor to statistiske tester for å undersøke hvor godt spesifisert regresjonsmodellene er. «Ramsey's regression specification error test» og «linktest» som baserer seg på ideen om at regresjonsligningen er riktig spesifisert (Dougherty, 2011). «Ramsey's test» viser at modell 2 og 3 med påstandene 2 (Biologiske bånd) og 4 (Samtykke) er spesifisert riktig. Modell 1 og 3 (Tilknytning og Foretrekker adopsjon) understøttes av begge testene, men restleddene til disse to modellene er ikke normalfordelte, noe som kan være med på å påvirke signifikanstestene i modellene.

De fire påstandene fokuserer på ulike aspekter ved adopsjon som barneverntiltak, og det ble undersøkt om de fire påstandene representerer en felles dimensjon av «Adopsjon som barnevernstiltak». For å undersøke reliabiliteten til en sammenslått variabel utførte vi en

Cronbach's alpha test, som viste at de fire utsagnene ikke bør brukes i en indeks som måler adopsjon. Videre ble det undersøkt om påstandene om Tilknytning og Foretrekker adopsjon burde bli slått sammen til en variabel. Cronbach's alpha-testen viser at disse to variablene kan fungere som et sammenslått mål. Sammenslåingen ble gjort med en faktoranalyse, hvor hensikten er å identifisere underliggende dimensjoner fra de to holdningsvariablene (Acock, 2014). Analysen identifiserte én dimensjon (faktor). Denne ble brukt som avhengig variabel i en multippel regresjonsmodell, men disse analysene ga ingen valide eller pålitelige resultater.

Referanser

- Acock, A. C. (2014). *A Gentle Introduction to Stata*. College Station, Texas, Stata Press.
- Bachmann, R. D. & Schutt, R. K. (2014). *The Practice of Research in Criminology and Criminal Justice*. Los Angeles: Sage.
- Binder, D. A. (1983). On the variances of asymptotically normal estimators from complex surveys. *International Statistical Review*, 51, 279–292.
- Dougherty, C. (2011). *Introduction to Econometrics*. Oxford University Press.
- StataCorp (2013). *Stata: Release 13. Stata Survey Data Reference Manual*. Collage Stadium TX: StataCorp LP. Tilgjengelig på <https://www.stata.com/manuals13/svy.pdf>
- Wooldridge, J. E. (2016.) *Introductory to Econometrics: A Modern Approach*. Mason, OH, United States, Cengage Learning, Inc.